

Siri Hustvedt, **De zomer zonder mannen**. Roman
Vertaald door Caroline Meijer en Saskia van der Lingen

Amsterdam: De Bezige Bij, 2011

223 blz. ISBN 9789023463641

Mijn aanval van plankenkoorts vóór ik mijn poëzieklasje van zeven pubermeisjes zou ontmoeten kwam me zelf belachelijk voor, maar toch voelde ik beklemming in mijn longen, hoorde ik mijn korte ademstoten, de puffjes van mijn nervositeit. Ik sprak mezelf streng toe. Je doceert al jaren creatief schrijven aan de universiteit, en dit zijn maar kinderen. Bovendien weet je best dat niet één zichzelf respecterende jongen in Bonden zich zou opgeven voor een cursus dichten, want hier in de provincie is poëzie iets voor tuttebollen en oude wijven. Geen enkele reden om te verwachten dat er meer op afkomen dan een paar meisjes met vage en waarschijnlijk sentimentele fantasieën over het schrijven van gedichten. Wat dacht ik wel? Ik had mijn Dorisprijs en mijn graad in de vergelijkende literatuurwetenschap en mijn baan aan Columbia, beschermende laagjes van respectabiliteit die aantoonde dat ik niet helemaal een mislukkeling was. Het probleem met mij was dat mijn binnenkant de buitenkant had aangetast. Sinds ik aan diggels was gegaan, was ik mijn kordate vertrouwen kwijt in de werking van mijn eigen geest, het besef dat tegen mijn vijftigste tot me was doorgedrongen: dat ik dan miskend mocht zijn, maar dat ik beter kon nadenken dan zowat iedereen, dat mijn hersenen door een gigantische hoeveelheid lezen waren veranderd in een machine die in één adem een synthese van filosofie, wetenschap en literatuur kon opspuien. Ik pepte mezelf op met een lijstje van krankzinnige dichters (de één wat krankzinniger dan de ander): Torquato Tasso, John Clare, Christopher Smart, Friedrich Hölderlin, Antonin Artaud, Paul Celan, Randall Jarrell, Edna St. Vincent Millay, Ezra Pound, Robert Fergusson, Velimir Chlebnikov, Georg Trakl, Gustaf Fröding, Hugh MacDiarmid, Gérard de Nerval, Edgar Allan Poe, Burns Singer, Anne Sexton, Robert Lowell, Theodore Roethke, Laura Riding, Sara Teasdale, Vachel Lindsay, John Berryman, James Schuyler, Sylvia Plath, Delmore Schwartz... Opgebeurd door de reputatie van mijn medemaniakken, -depressievelingen en -stemmenhoorders sprong ik op mijn fiets om de zeven dichterlijke bloemen van Bonden te ontmoeten.

Terwijl ik mijn leerlingen rond de tafel één voor één opnam, werd ik rustiger. Het waren echt nog kinderen. De futiele maar schrijnende wereld van meisjes op het punt van ontluiken was direct voelbaar, en mijn sympathie was op slag gewekt. Peyton Berg, bijna een kop groter dan ik, een magere spriet, geen borsten, verschikte voortdurend haar armen en benen alsof ze niet bij haar lichaam hoorden. Jessica Lorquat was klein, maar had het lichaam van een vrouw. Er hing een onecht air van vrouwelijkheid om haar heen dat zich voornamelijk uitte in aanstellerij: een kirrend babystemmetje. Ashley Larsen, sluijk bruin haar, enigszins uitpuilende ogen, liep en zat met een zelfbewuste houding die ze ontleende aan haar nieuw verworven erogene zone: de borst vooruit om maar goed te laten zien wat daar was begonnen te groeien. Emma Hartley verschool zich met een verlegen glimlach achter een sluier van blond haar. Nikki Borud en Joan

Kavacek, allebei mollig en luidruchtig, opereerden klaarblijkelijk altijd als duo, als één giechelende, bekkentrekkende persona. Alice Wright, een knap meisje met grote tanden achter een beugel, zat te lezen toen ik binnenkwam en las rustig door tot de les begon. Toen ze het boek dichtsloeg, zag ik dat het *Jane Eyre* was, en even benijdde ik haar, om het moment van eerste ontdekking.

Ten minste een van hen had parfum op, dat zich op deze warme junidag met het stof in het lokaal vermengde en me twee keer deed niezen. Jesscia, Ashley, Nikki en Joan waren gekleed voor iets anders dan een poëzieworkshop. Uitgedost met bengelende oorhangers, lipgloss, oogschaduw en T-shirts met teksten die buiken van verschillende vorm en omvang blootlieten waren ze het lokaal binnen geparadeerd. De Bende van Vier, dacht ik. De veilige steun van de groep.

Ik stak mijn speechje af. 'Er zijn geen regels,' vertelde ik hun. 'De komende zes weken gaan we drie dagen per week dansen, dansen met woorden. Niets is verboden – geen enkele gedachte, geen enkel onderwerp. Nonsens, stomiteiten, flauwekul, het is allemaal toegestaan. Grammatica, spelling, het doet er niet toe, althans voorlopig niet. We zullen gedichten gaan lezen, maar jullie eigen gedichten hoeven daar niet op te lijken.'

Zevenkoppig zwijgen.

'U bedoelt dat we over álles mogen schrijven?' flapte Nikki eruit. 'Zelfs over smerige dingen?'

'Als dat is wat jullie willen,' zei ik. 'Oké, laten we eens zien wat we bij "smerig" kunnen bedenken.'

Na een korte uitleg over automatisch schrijven liet ik ze opschrijven wat er bij 'smerig' bij ze opkwam. Ik gaf ze tien minuten de tijd. Binnen een oogwenk kwam er 'poep', 'pies', 'snot' en 'kots' uit verschillende potloden. Joan had ook 'gebruikt maandverband', wat een gegniffel en gekreun losmaakte waardoor ik me afvroeg hoeveel van hen die drempel al hadden overschreden. Peyton wijdde uit over koeienvlaaien. Emma, die kennelijk moeite had zich te laten gaan, hield het bij beschimmelde sinaasappels en citroenen, en Alice, die overduidelijk behoorde tot het rijk van de ongeneeslijke boekenwormen, had geschreven: 'gemeen, scherp, puntig, als stekende messen in mijn weke vlees,' een regel waarop Nikki met haar ogen draaide en steels naar Joan keek om bevestiging, die prompt kwam in de vorm van een snuivende grinnik.

Die uitgewisselde blik van minachting ging even als een speldenprik door mijn hart, en hardop merkte ik op dat het woord 'smerig' betrekking kon hebben op meer zaken dan alleen vieze dingen, dat je ook smerige opmerkingen had, smerige gedachten en smerige streken. Dit werd zonder tegenwerpingen aanvaard, en na nog wat opmerkingen, gegeneerd gegiechel, een paar vragen en mijn instructie om al hun werk in één schrift te maken, gaf ik hun als huiswerk op om associaties op te schrijven met het woord 'koud' en liet ik ze gaan.

De Bende van Vier verliet als eerste het lokaal, op de voet gevolgd door Peyton en Emma. Alice treuzelde nog even bij de tafel terwijl ze omzichtig en slecht op haar gemak haar boek in een grote linnen tas schoof. Toen hoorde ik Ashley Alice roepen op schelle, snibbig toon: 'Alice, kom je nog?' Ik keek Alice' kant uit en zag haar gezicht opklaren. Ze glimlachte even, pakte haar schrift van tafel en voegde zich op een draffe bij de anderen. Alice' onverhulde blijdschap in combinatie met Ashleys toon had voor de tweede keer binnen het uur een gevoelig plekje in mij geraakt, meer lichamelijk dan verstandelijk. Het had me herinnerd aan een jonge, hopeloos serieuze uitgave van mezelf, een meisje zonder de distantie van de ironie of de gave haar gevoelens te verbergen. *Je bent overgevoelig*. De twee steekpartijtjes tussen de meisjes bleven de rest van de dag als een vervelend oud wijsje door mijn hoofd zeuren, een deuntje waarvan ik besepte dat ik het nooit meer had willen horen.